

A10

10.1 Finn definisjonsmengden D_f til

a) $f(x) = x^2 + 1$, b) $f(x) = \frac{x^2 + 1}{2x - 1}$,

c) $f(x) = x^{\frac{3}{2}} - 2x + 1$, d) $f(x) = \ln|x| + 2\sin(x)$

a) $x^2 + 1$ er et polynom, definert overalt.

$D_f = \mathbb{R}$.

b) $f(x) = \frac{x^2 + 1}{2x - 1}$ definert når nevner $\neq 0$.
 Løser: $2x - 1 = 0 \Rightarrow x = \frac{1}{2}$.

Definisjonsmengden: $D_f = \mathbb{R} \setminus \{\frac{1}{2}\}$

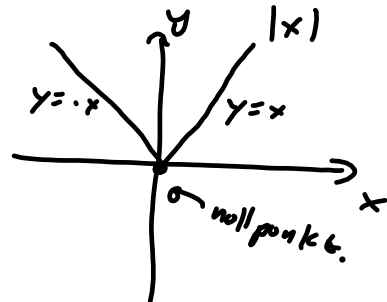
c) $f(x) = x^{\frac{3}{2}} - 2x + 1$.
 $x^{\frac{3}{2}} = \sqrt{x^3}$. Vi må at $x \geq 0$.
 ($x^{\frac{3}{2}}$ er $\frac{3}{2}$ - potens $\Rightarrow x \geq 0$)

$D_f = [0, \infty)$

d) $f(x) = \ln|x| + 2\sin(x)$
 $\ln|x|$ definert overalt.

$|x| > 0$

$\ln(t)$ er definert når $t > 0$. $(0, \infty)$.

Eneste måte $\ln|x|$ ikke er definert, er at $|x| = 0$. Skjer kun når $x = 0$.

$\Rightarrow D_f = \mathbb{R} \setminus \{0\}$

10.2 Finn verdi mengden V_f til:

a) $f(x) = \underline{x} + \underline{x^{\frac{3}{2}}} + \underline{2x^{\frac{3}{2}}}$

$D_f = [0, \infty)$

$x^{\frac{3}{2}}$ - odda alltid definert.
 $2x^{\frac{3}{2}}$ - partall kun definert når $x \geq 0$.

$\sqrt[3]{-1} = -1$

+ , ikke -
 ikke definert

for alle positive verdier.

$f(0) = 0 + 0^{\frac{3}{2}} + 2 \cdot 0^{\frac{3}{2}} = 0$

-) Hvordan oppfører $f(x)$ seg når $x \rightarrow \infty$?
 $x, x^{\frac{3}{2}}, 2x^{\frac{3}{2}}$ går mot ∞ . $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = \infty$.
 -) $f(x) \geq 0$ når $x \geq 0$ (fordi $x, x^{\frac{3}{2}}, 2x^{\frac{3}{2}} \geq 0$.)
- $\Rightarrow V_f = [0, \infty)$

b) $f(x) = \underline{2 \sin(x)}$

$D_f = \mathbb{R}$

Maksverdi = 2 (f.eks. $2 \sin(\frac{\pi}{2}) = 2$)

Min verdi = -2 ($2 \sin(\frac{3\pi}{2}) = -2$)

$\Rightarrow V_f = [-2, 2]$

c) $f(x) = \underline{\frac{1}{x^2}} + \underline{x^3}$

Kun definert når $x \neq 0$. $D_f = \mathbb{R} \setminus \{0\}$

ikke definert $x=0$.
 $\frac{1}{x^2}$

·) $x \rightarrow -\infty$: $\frac{1}{x^2} \rightarrow 0$, $\lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{1}{x^2} = 0$, $\lim_{x \rightarrow -\infty} x^3 = -\infty$.

$\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{1}{x^2} + x^3 = 0 + (-\infty) = -\infty$

·) $x \rightarrow 0^-$: $\frac{1}{x^2} \rightarrow \infty$, $x^3 \rightarrow 0$.

$\lim_{x \rightarrow 0^-} f(x) = \infty + 0 = \infty$

$\lim_{x \rightarrow 0^-} \frac{1}{x^2} = \infty$
 alltid positivt

negativt
 f.eks. x^3 alltid negativt.

$V_f = \mathbb{R} \setminus (-\infty, 0)$

10.3 Finn grenserverdierne:

a) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{7x^2 + \overbrace{4x^4}^{\text{dominerende}}}{\underbrace{3x^3 - 2x^2}_{\text{dominerende}}}$ | Finne de dominerende leddene: de med høyest eksponent

$= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{4x^4}{3x^3}$ (Kon alltid finne ikke-dominerende ledd)

$X^4 = X^3 \cdot X$ (del på X^3 opp og ned)

$= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{4}{3} X = \infty$ Metoden gjelder når $x \rightarrow \infty$. Når $x \rightarrow 0$, da er de dominerende leddene de med lavest eksponent!

b) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{8x^2 + 2x + 7}{\sqrt{x} - 4x^2} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{8x^2 + 2x + 7}{x^{\frac{1}{2}} - 4x^2}$

$= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{8x^2}{-4x^2} = \lim_{x \rightarrow \infty} \left(\frac{8}{-4} \right) = \underline{\underline{-2}}$

10.4 a) $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{2^x(3^x + 8)}{3^x(2^x - 5)}$ gör mat ∞ när $x \rightarrow \infty$.

(Kom prøve å dele på $2^x \cdot 3^x$.)

$$= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\frac{2^x(3^x + 8)}{2^x \cdot 3^x}}{\frac{3^x(2^x - 5)}{2^x \cdot 3^x}}$$

$$= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\frac{3^x + 8}{3^x}}{\frac{2^x - 5}{2^x}} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\frac{3^x}{3^x} + \frac{8}{3^x}}{\frac{2^x}{2^x} - \frac{5}{2^x}}$$

$$= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{1 + \frac{8}{3^x}}{1 - \frac{5}{2^x}}$$

$\frac{8}{3^x} \rightarrow 0$
 $\frac{5}{2^x} \rightarrow 0$

$$= \frac{1 + 0}{1 - 0} = \underline{\underline{1}}$$

10.5/ Eksisterer grensene?

a) $\lim_{x \rightarrow 0} \sin\left(\frac{1}{x}\right)$

$\lim_{x \rightarrow 0^+} \frac{1}{x} = \infty$

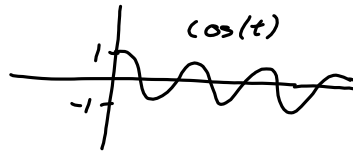
Gjør et variabelskifte: $t = \frac{1}{x}$. Når $x \rightarrow 0$, så går $t \rightarrow \infty$.

$\lim_{t \rightarrow \infty} \sin(t)$ Periodisk funksjon. Har ingen grenseverdi når $t \rightarrow \infty$.

b) $\lim_{x \rightarrow 0} \cos\left(\frac{1}{x}\right)$

Variabelskifte: $t = \frac{1}{x}$

$\lim_{t \rightarrow \infty} \cos(t)$. Som over, $\cos(t)$ varierer (oscillerer) mellom $|y|=1$.

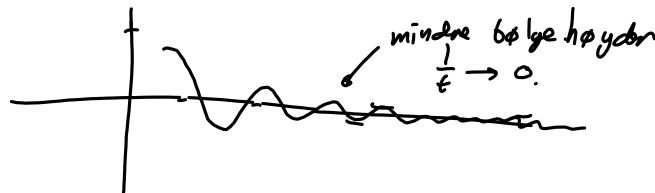

Har ingen grense.

c) $\lim_{x \rightarrow 0} x \cdot \cos\left(\frac{1}{x}\right)$

$t = \frac{1}{x}$, studerer: $x = \frac{1}{t}$

$\lim_{t \rightarrow \infty} \frac{1}{t} \cdot \cos(t)$

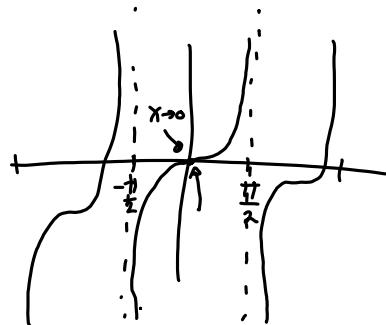

Siden $\cos(t)$ ligger mellom $|y|=1$, mens $\frac{1}{t} \rightarrow 0$.

$\Rightarrow \lim_{t \rightarrow \infty} \frac{1}{t} \cos(t) = 0$.
ur begrenset $\rightarrow 0$

d) $\lim_{x \rightarrow 0} \tan(x)$

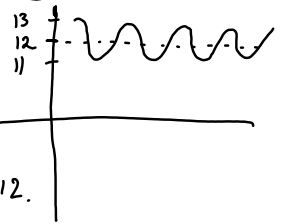
$\tan(x)$ er defineret på $(-\frac{\pi}{2}, \frac{\pi}{2})$ (mm.)
 og er kontinuerlig.

$\Rightarrow \lim_{x \rightarrow 0} \tan(x) = \tan(0) = 0$

10.6 Finn middelverdi, maks og minverdi til:

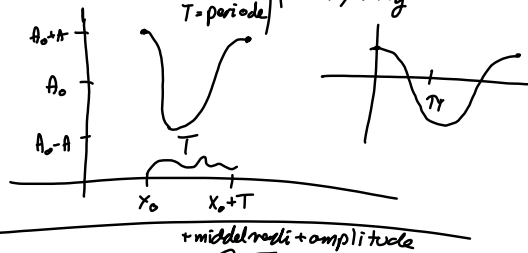
$$f(t) = 12 - \cos\left(\frac{\pi}{6}(t+6)\right)$$

⇒ Maks = 13 | Middelverdi = 12.
Min = 11

$$f(x) = A_0 + A \cos\left(\frac{2\pi}{T}(x-x_0)\right), \quad A \geq 0, T > 0.$$

middelverdi A_0 amplitude A frekvens $\omega = \frac{2\pi}{T}$ T = periode akrofase x_0 forskyvning

10.8 Finn frekvens ω , periode T og akrofase til:

a) $f(t) = -4 + 1 \cdot \cos\left(\frac{2\pi}{1}(t-2)\right)$

$$f(x) = A_0 + A \cos\left(\frac{2\pi}{T}(x-x_0)\right), \quad A \geq 0, T > 0.$$

$A_0 = -4$ (middelverdi)

$A = 1$ (amplitude)

$\omega = 2\pi$ (frekvens)

$\frac{2\pi}{T} = \omega : \frac{2\pi}{T} = 2\pi \Rightarrow T = 1$ (periode)

$t_0 = 2$ (forskyvning/akrofase)

9a) $f(t) = -2 + 4 \cos(\pi t - \pi)$

$A_0 = -2$

$A = 4$

$\omega = \pi$

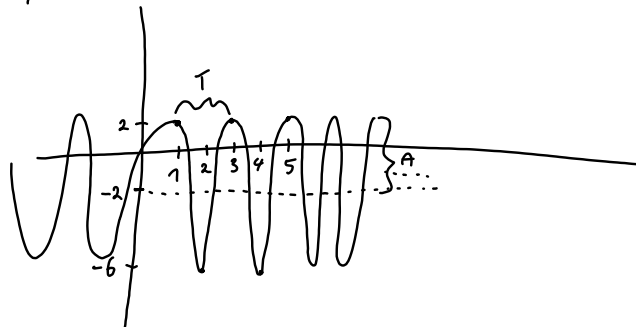
$t_0 = 1$

$\pi t - \pi = \pi(t-1)$

$\frac{2\pi}{T} = \omega$

$\frac{2\pi}{T} = \pi \quad T = 2$

$f(t) = -2 + 4 \cos(\pi(t-1))$

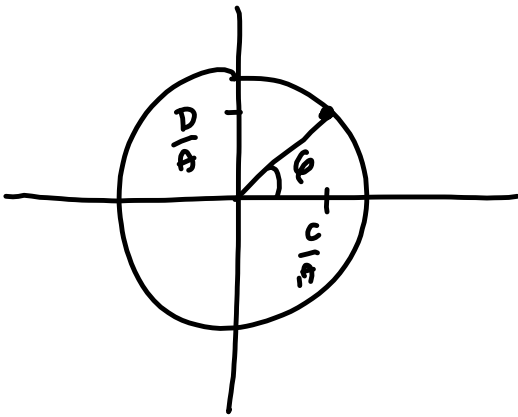

10.10: Skriv om: $f(x) = \underline{\cos(x) - \sin(x)}$ på fore form.

Generelt: $\underline{C \cos(bx) + D \sin(bx)} = \underline{A \cos(bx - \phi)}$

$A = \sqrt{C^2 + D^2}$, $\cos(\phi) = \frac{C}{A}$, $\sin(\phi) = \frac{D}{A}$

faseformen

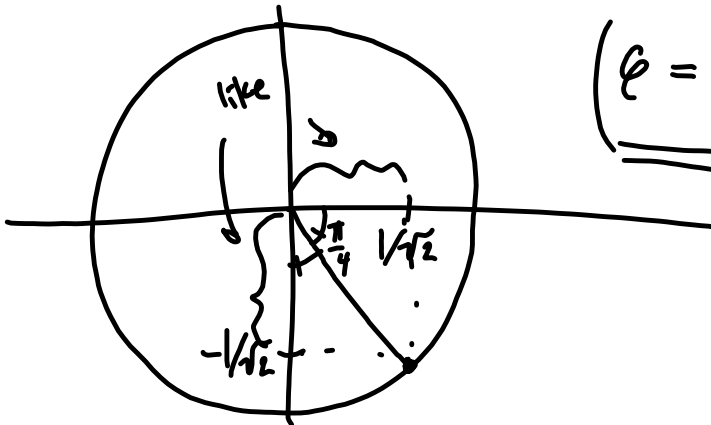
$$f(x) = \cos(x) - \sin(x)$$

$$= \underbrace{1} \cdot \cos(\underbrace{1 \cdot x}) - \underbrace{1} \cdot \sin(\underbrace{1 \cdot x})$$

$C=1, D=-1, b=1.$

$A = \sqrt{C^2 + D^2} = \sqrt{1^2 + (-1)^2} = \sqrt{1+1} = \sqrt{2}$

$\cos(\phi) = \frac{1}{\sqrt{2}} (= \frac{\sqrt{2}}{2})$, $\sin(\phi) = \frac{-1}{\sqrt{2}} (= -\frac{\sqrt{2}}{2})$

$(\phi = -\frac{\pi}{4})$ $(\phi = \frac{7\pi}{4})$

no faseformen er: $A \cos(bx - \phi)$

$= \underline{\sqrt{2} \cos(x + \frac{\pi}{4})}$ $[\sqrt{2} \cos(x - \frac{7\pi}{4})]$